

Régi famíliák

A Sulyok család története

„Akkor az harcon sok főterek vesze,
Sok szegény legény vitésségét jelönté,
Ifjú Sulyok István közülök ott vesze,
Vitéz Losonczi vígan meg betére.”
(Tinódi Sebestyén)

1552. június 26-án a török előhad megérkezett Temesvár alá. A várbelieket tüntetően harcra hívták fel-alá cirkálva. A bentiek huszáraikkal kiütöttek s több törököt megöltek, elfogtak. A magyarok közül csak néhány huszár és Sulyok István nemes úrfi esett el – így örökölte meg a régi krónikás.

Több mint egy évtizede kezdtem el a Sulyok család történetének kutatását. Apai nagyanyám volt Sulyok Erzsébet, aki 90 évet élt meg. Sokat mesélt az életéről, nagyon szerettük a történeteit hallgatni. Az édesapja, Sulyok Sándor korán meghalt. Annyit elmesélt, hogy az elődök Barcikán középirtokos nemesek voltak, de az 1800-as évek végére a tagosítás utáni pereskedések miatt kevés maradt a birtokból. Ő maga nagyon szeretett a földdel foglalkozni, még utolsó éveiben is nagy konyhakertet művelt. A kutatásokat a felsőbarcikai református anyakönyvekben kezdtem, majd különböző levéltárakban folytattam. Elolvastam a legtöbb olyan irodalmat, melyben a Sulyokokról írtak. Ezek alapján a család egy vonulatának több mint 800 évét tudtam folyamatában áttekinteni s a családfát összeállítani.

A Sulyok család a Délvidékről, Bács-Bodrog vármegyéből származik. Az emlékek szerint II. András (1205–1235) adományozta „*Lekhcse*” helységet Apor nevezetű Sulyok-ősnek 1222-ben. Ez később Lekcsére változott, a leszármazottak felvették a lekcsei előnevet.

Később több ágra szakadtak. Létezik még alsó-szopori, pap Sulyok, fancsikai, vadkerti és más ág is. A család részben királyi adományok, részben öröklődés útján tekintélyes birtokokhoz jutott, főleg Bács-Bodrog vármegyében, de Valkó, Szerém és Somogy vármegyékben is birtokosok voltak. Az 1400-as évek második felében többek között a következő településeket birtokolták: Cséb, Újfalva, Göd, Szilvás, Jánosfalva, Lukafalva, Torzsatelke, Tegyefalva, Jadra, Erős, Titt, Kenyeres, Paraszti, Beldszentmiklós, Medencés, Szántó, Büdi, Órév, Szenttamás, Bálinthalma. Ennek megfelelően különböző rangokat is betöltöttek: bán, főispán, szolgabíró.

A déli határvédelemben folyamatosan részt vállaltak, harcoltak Zsigmond király mellett, majd a Hunyadiak és Mátyás király oldalán is.

Idősebb Sulyok István beházasodott a nagy hatalmú enyingi Török családba, feleségül vette Török Krisztinát. Az ő fiaik, Sulyok Balázs és István, gyámjai voltak az ifjú Török Bálintnak, s kapitányai voltak Nándorfehérvár és Szabács várának. A király perbe fogta őket a várak 1521-es elvesztése után, de később ejtették ezeket a vádak. Sulyok Balázs később I. Ferdinánd főkamaraasa lett, aki a Balaton-felvidéki gersei Pethő családból nősült. Erzsébet-től három lánya maradt: Anna, Krisztina és Sára. Mindhárom leány jó házasságot kötött.

*A Sulyok család
ősi címere
(Nagy Iván, 1863)*

Anna először Mudhnoki Mihály, majd annak halála után gyarmati Balassa János felesége lett. Az ő fiuk volt Balassi Bálint. Ő a férjéért mindig aggódó, segítőkész, hűséges, istenfélő hitese társ volt. Amikor férjét 1659-ben Miksa császár összeesküvés vádjával elfogatta és bezáratta, segítette a szökésben és bujdosásban.

Krisztina kismarjai Bocskai Györgyhez ment feleségül. Összesen 15 gyermekük született, de négy még gyerekkorában meghalt. Fiuk volt Bocskai István, a későbbi erdélyi fejedelem. A hat lány mind jól ment férjhez, közülük Erzsébet Báthori Kristóf második felesége lett.

Sulyok Sára 1550-ben ruszakai Dobó Istvánnak adta a kezét. Leleményes és bátor asszony volt, „*testi és lelki tulajdonságaival a feddhetetlen életével kitűnő magyar nő*”. Segédkezett Dobó István szamosújvári szökésében is.

Elmondható, hogy a XVI. században a Sulyok család, főleg a három lány a házassága révén befolyással bírt a magyarság megmaradása érdekében folytatott küzdelmekre.

Sulyok Balázs másik testvére, György (kinek felesége ártánházi Bornemissza Anna volt) 1560-ban Közép-Szolnok vármegy főispánja, 1564-ben a halmi vár ostrománál esett el.

Erdélyben Sulyok Imre, Báthori Kristóf erdélyi fejedelem kancellárja, előtte 1562–1563-ban a wittenbergi egyetemen tanult, neje Keresztúri Borbála.

Testvére, Sulyok Zsófia Geszthy János felesége volt, fiuk Ferenc fejedelmi tanácsos és Déva várának kapitánya. Sulyok Zsófia itt halt meg 1590-ben. Síremléke a dévai református templomban ma is látható.

Unokahúgát, Sulyok Katát Kapu András vette feleségül, így hozzájutottak a kihalt Csaholyi család közép-szolnoki, Kraszna vármegyei és Szatmár vármegyei birtokaihoz.

A Sulyok család vallási hovatartozásáról elmondható, hogy míg Sulyok György, Balázs nagybátyja pécsi püspök volt a század elején, addig a Sulyok lányok az 1550-es években már mind a hitújítás pártfogói voltak és ez a férjekre is kihatott.

A család új fészke Bács-Bodrogból Szatmárba és Szabolcsba került. 1552-ben a következő helységeket bírták: Remeteszeg, Győrtelek, Magasliget, Panyit, Zeölce, Jánosi, Újfalu, Angyalos, Sályi, Kocsord, Csaholy, Tunyog, Mátészalka, Sándor, Pályi, Gebe, Meggyes, Sonkád, Papos, Kispalád, Botpalád, Csengerújfalu, Káló, Császárszállása, Parasznya, Tyukod, Nyíradony, Ökörítő, Váralja. Szatmár vármegyében a család számos tagja élt, közülük Sulyok János (Bagossy Anna) az 1640-es években megyei alispán volt, míg unokája, Ferenc az 1660-as években töltötte be ugyanezt a tisztséget. Fia, a szintén János részt vett a Wesselényi-féle összeesküvésben, majd a „*bujdosókkal*” a Thököly-felkelésben. Ezen okok miatt felségsértésért perbe fogták és a család jelentős vagyonát elkobozták. A lekcsei Sulyok család számos alkalommal támogatta Szabolcs és Szatmár vármegyében a református templomokat. A vagyonleltárak szerint Petneházán lekcsei Sulyok Ferenc és Urai Éva 1718-ban kegytárgyat készíttetett. Kisvársányban lekcsei Sulyok Ferenc 1834-ben úrasztalát készíttette el. Csengerben Sulyok György a kehelyrenoválást és az aranyosítást végeztette el 1646-ban. A leégett csengeri templom újjáépítése és toldása az új hajóval 1713 után a Sulyok család közreműködésével készült.

Egy másik ága a családnak Bodrog vármegyéből 1527 után Észak-Magyarországra menekült. Lekcsei Sulyok Lajos (felesége Adorjáni Érsek Katalin, Érsek Máté lánya) még az 1527-es budai országgyűlésen Bodrog vármegye követe volt, de utána a család elhagyta a Délvidéket. Gömörben, Borsodban, Abaújban telepedtek le a családtagok. A mi családunk ehhez az ághoz tartozott, ezért a kutatásaimat erre koncentráltam. Ők is a reformáció útjára léptek. 1596-ban Jósuvafőn Sulyok János az első református lelkész. Ugyanitt jegyzik a földbirtokosok közt Sulyok Ferencet az 1600-as évek elején. Az 1646-ban kelt, I. Rákóczi

György által írt menlevél szerint, melyben Sulyok János és István nemességét igazolja, merül fel a pap Sulyok név használata is.

A következő dátum 1654. október 14. III. Ferdinándtól akkor kap nemesi címet vagy inkább megerősítést a rangban Sulyok István és János, melyet 1657-ben Ónodon hirdetnek ki. A családnak erre az ágára vonatkozóan a miskolci, a sátoraljaújhelyi, a salgótarjáni, a Pest megyei, a nyitrai, a rimaszombati levéltárakból sikerült iratokat, nemességet igazoló jegyzőkönyveket beszerezni. Ezekből kiderült, hogy a családnak ezen ága használta a pap és a lekcsei előnevet is.

A szorosabb rokonságunk Erdőbényén, majd Sajószentpéteren élt. Szántóföldeket, szőlőket birtokoltak és katonáskodtak. Részt vettek a Rákóczi-szabadságharcban és az 1848–1849-es harcokban is a magyar nemzetért, hasonlóan, mint az elődeik.

A sajószentpéteri születésű Sulyok István az 1700-as évek második felében Rádai Gedeon gazdatisztje volt. Felesége először a losonczy születésű Kállai Judit volt, majd az ő halála után feleségül vette a miskolci Boldizsár Zsuzsannát. Öt fiuk született. Közülük Boldizsár Gömörpanyiton telepedett le. Felesége runyai Soldos Lidia volt. Egyik gyermekük, lekcsei Sulyok Ede Coburg-huszártiszt 1848 őszén sikeresen megszökött századával (156 fő) Galíciából és csatlakozott a szabadságharchoz. Bem seregében harcolt, ahol alezredesi rangot szerzett. Nagyszebennél megsebesült, de félépülése után újból folytatta a harcot. A világosi fegyverletétel után évekig bujkálnia kellett, majd a kiegyezést követően tevékenyen részt vett a Gömör és Kishont vármegyei honvédegyet megalakításában. 1870-ben halt meg. Felesége, susai Losonczy Leopoldina 1883-ban hunyt el Egerben.

Sulyok Ede sírját eddig még nem sikerült megtalálni, azonban keresztapja, aki egyben nagybátyja, lekcsei Sulyok József (felesége Korponai Zsuzsanna) sírja Miskolcon az avasi műemlék temetőben ma is látható.

A Sajószentpéteren lakó Sulyok Pap István az 1760-as években a nemesek hadnagyaként képviselte az ott lakók érdekeit testvérével, Sulyok Jánossal együtt.

*Lekcsei Sulyok József
síremléke
(Szabó Előd felvétele)*

Az első világháborúban is találunk a lekcsei Sulyok családból több hősiesen harcoló katonát. Kiemelkedő közülük lekcsei Sulyok János, aki mint tartalékos honvéd főhadnagy 1914. augusztus 3-án vonult be a munkácsi 11. népfőlkelő gyalogezredhez, ahol az 5. század parancsnoka lett. Mint ilyen, csakhamar Przemyslbe vezényelték. A vár első ostrománál, az október 7-i kirohanás alkalmával, hősiességével tüntette ki magát, amikor a vár első számú erődjébe benyomult oroszokat csapatával kiverte. A vár első felszabadítása után Sulyok főhadnagy továbbra is annak védelmében vett részt. 1915. március 22-én, amikor Przemysl vára elesett, a védősereggel együtt ő is orosz fogságba esett. Tartalékos századosként szerelt le, a *Signum Laudis*, a *Károly-kereszt* és a *legfelsőbb elismerési oklevél* tulajdonosa volt. Budapesten a II. kerületi Állami Főreáliskola tanáraként tevékenykedett, a Magyar Cserkész Szövetség ügyvezető elnöke, az Országos Cserkész Tisztképző tanfolyamok előadója, a *Cserkész lap*, a cserkészvezetők könyvének munkatársa, torna és vívó szaktanár, valamint testnevelési szakfelügyelő is volt.

A levéltárakban fellelt anyagokból, valamint az egyházi anyakönyvekből sikerült összeállítani a családfát napjainkig. Nagy segítség volt a Nyíregyházán élő Újlaki Gábor úr által összeállított anyag, mely a Sulyok és az Újlaki család kapcsolatát mutatja be. Ezt a rohodi református parókián kaptam meg, amikor né-

hány éve a felújított templomban jártam. A templomban a karzat fölött ma is ott látható a Sulyokok egyik ősi címere. A Pap Sulyok család egy része az 1700-as évek második felében Barcikára került. Ekkor már az itteni földbirtokosok között említik Sulyok Sámuel. Az 1791-es egyházsztévalás (Kazinctól) alapító okiratában már négy Sulyok található. A felsőbarcikai anyakönyvekben végzett kutatások során megtaláltam családunk leszármazottait, ami alapján máig össze lehetett állítani a családfát.

A régi halottaink a felsőbarcikai református temetőben nyugszanak. Sajnálatos, hogy ezt a régi temetőt igen rossz állapotban látni. Az 1960-as években barbár módon felszámolták, a magmaradt síremlékeket azóta lerombolták, a gaz ellepte az egészet. Még megtaláltam benne az 1924-ben fiatalon meghalt Sulyok Sándor síremlékét összetörve, ő a nagymamám testvére volt.

A Sulyok család a következő családokkal kerültek rokonságba: Kende, Csáholyi, Szentlőrinczi, Daróczy, Nagy, Balogh, Kererekes, Dombrády, Rosi, Megyery, Perneszy, Rhédey, Bethlen, Fráter, Lónyay, Tibay, Várady, Gyulaffy, Komlóssy, Pongrácz, Nagyiday, Jármay, Püspöky, Gyulay, Kevitzky, Pogány, Bégányi, Ajtay, Perényi, Barkóczy, Balling, Horváth, Fornosy, Mező, Hunyady, Cserney, Kapy, Thorockai, Forgács, Macskásy és Osztroczy családok. Ezenkívül a felvidéki ág rokonságba került a runyai Soldos, a korponai, a susai Losonczy családokkal is.

Sokféle Sulyok-címer létezik, az első Nagy Iván szerint, „*a pajzs udvarában aranykoronából kiemelkedő két bányász sulyok*”. A Borovszky Samu-féle kötetben: „*kékben zöld alapon, két egymással szemben álló koronás aranyoroszlán, felemelt jobbjukban tartott arany sulyokkal egymással viaskodni látszanak. Fölöttük kiterjesztett szárnyú fekete sas lebeg. Sisak dísz: vörös ruhás magyar vitéz növekvőben, jobbában ezüst csákányt tart.*” A rohodi templomban található címer: „*zöld pajzsban koronás arany oroszlán, jobbában ezüst sulyok, baljában piros alapú térdén tartott pajzs, amelyben két ezüst sulyok. A főpajzs fölött ötágú aranykorona, amelyben sulykot tartó kar van.*” Az 1654-ben III. Ferdinánd által adományozott címer: „*kék pajzsban zöld alapra aranykoronából növekvő ifjú, kalpagja nyest fekete tollakkal, veres ruhában. Jobbjában görbe kard. Sisak dísz: páncélos kar karddal. Takarók: kék arany, veres ezüst.*” Ezekon kívül még többféle címer és levélpecsét is található a levéltárakban a különböző iratokon, levelezéseken.

Nagyon röviden összefoglalva ennyit tudok leírni a Sulyok család hosszú, regényes múltjáról. Sok ága-boga lehet még szerte a Kárpát-medencében, melyekről olvasni, hallani lehet.

Ezen ősi család leszármazottai a mai napig élnek szétszóródva a világ számos pontján.

Szabó Sándor

Felhasznált irodalom. *Bona Gábor*: Tábornokok és törzstisztek az 1848/49. évi szabadságharcban. Miskolc, 2015; *Borovszky Samu* (szerk.): Magyarország vármegyéi és városai. Szatmár vármegye. Budapest, 1908; *Csánki Dezső*: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. II. 1894; *Fodor László*: Dobó István földi maradványainak kutatása, megtalálása és újratemetése Dobóruszánkán. Egri Vár Híradója 40–41. 2009. 3–15.; *Nagy Iván*: Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal. X. Pest, 1863; *Petri Mór*: Szilágy vármegye monográfiája. VI. Budapest, 1904; *Szabó András*: Az ismeretlen Kismarjai Bocskai család. Publicationes Universitatis Miskolciensis, Sectio Philosophica, Tom. 13. Fasc. 2. 2008. 167–185.; *Tinódi Sebestyén*: Az vég Temesvárbán Losonczy Istvánnak haláláról. Internet: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/tinodi-sebestyen-2109E/iii-az-veg-temesvarban-losonczy-istvannak-halaláról> 208; *Tóth Péter*: Válogatott források Sajószentpéter történetéhez. Sajószentpéter, 2007.